

0309-0310- SS Eusebius - Decreta ad Episcopos per Gallicanas Provincias Constitutos

O93, f. 30va; N442, f. 66ra; V630, f. 68ra; I83, f. 142vb; VD38, f. 136ra; SG670, p. 287a P9629, f. 42r

INCIPIUNT¹ DECRETA² EUSEBII PAPAE

Carissimis fratribus et deo dilectis episcopis omnibus per Gallicanas provincias constitutis Eusebius.

Scripta sanctitatis vestrae cum magna gratiarum suscepti³ actione gavisus scilicet de vestra sospitate, sed contristatus nimis de vestra oppressione.

Quod⁴ enim significastis, quid de conversis hereticis fieri debuisset⁵, scitote nos eos, qui in sanctae trinitatis fide baptizati⁶ sunt, <I83, f. 143ra> per impositionem manus suscipere.

De⁷ accusationibus vero clericorum, super⁸ quibus mandastis⁹, scitote a tempore apostolorum in hac sancta urbe servatum¹⁰ esse accusatores¹¹ et accu<SG670, p. 287b>sationes, quas exteris¹² consuetudinum¹³ leges non¹⁴ adsciscunt¹⁵, a clericorum accusatione submotas¹⁶ ¹⁷. Similiter¹⁸ laicos non accusasse¹⁹ episcopos hactenus²⁰ observatum et constitutum est, quia²¹ eiusdem²² non sunt conversationis et oppido²³ eis quidam²⁴ infesti existunt, quippe cum vita et secreta eorum a laicorum <O93, f. 30vb> actibus debeant esse remota²⁵ nec ab his²⁶ impeti²⁷ debeant, quorum²⁸ castitatem et gravitatem²⁹ <VD38, f. 136rb> nolunt imitari, maxime cum³⁰ nec³¹ eos in suis vo<V630, f. 68rb>lunt recipere accusationibus.

De ipsis vero, suis videlicet agricultoribus atque ministris, dominus laicis et cunctis eos persequentibus ait: Nolite tangere christos³² meos et in prophetis meis nolite malignari. Et ipsa³³ sacra scriptura dicit: Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei. Talia³⁴ enim et his similia sancti patres providentes pericula³⁵ laicos saeculo militantes³⁶ ab accusatione sacerdotum <I83, f. 143rb> prohibuere³⁷, similiter servos et libertos³⁸ atque censibus³⁹ publicis vel⁴⁰ privatis⁴¹ subiugatos omnesque infa<SG670, p. 288a>mes⁴² ab eadem accusatione vel tergi<N442, f. 66rb>versatione⁴³ submoverunt. Non enim oportet⁴⁴, ut permittantur carnales⁴⁵ spiritales persequi, nec sceleribus⁴⁶ irretitos vel saeculo militantes episcopos⁴⁷ infamari⁴⁸ ⁴⁹ vel lacerari⁵⁰ aut crimen opponere. Nam si hoc apostoli aut successores eorum permitterent⁵¹, perpauca remansissent, qui domino in sacerdotali ordine militassent. Idcirco et nos sequentes patrum vestigia pro⁵² salvatione servorum dei, quascumque ad accusa<VD38, f. 136va>tionem personas leges publicae non admittunt⁵³ ⁵⁴, his impugnandi alterum⁵⁵ et nos licentiam⁵⁶ submovemus, et nullae accusationes a iudicibus audiantur ecclesiasticis, quae legibus saeculi prohibentur. Quapropter illi, quibus indita⁵⁷ est ad⁵⁸ unguem polita⁵⁹ perfectio, talia⁶⁰ silere debent, ita ut nec mutilentur⁶¹ nec praeponantur⁶². Nec⁶³ illi, qui aut⁶⁴ in fide catholica aut inimicitia suspecti sunt, ad pulsationem praedictorum admittantur, quia veritatem⁶⁵ professionis⁶⁶ ⁶⁷ infidelis<I83, f. 143va>tas <SG670, p. 288b> et inimicitia impediri⁶⁸ solet. Nec⁶⁹ illi credendi sunt aut admittendi⁷⁰, qui aliorum sponte⁷¹ crimina confitentur⁷², et ideo replicanda⁷³ est sollicitudo⁷⁴ veritas, quam sponte prolata⁷⁵ in⁷⁶ illis vox habere non potest. Hanc⁷⁷ diversis cruciatibus⁷⁸ ⁷⁹ e⁸⁰ latebris suis religiosus⁸¹ tortor⁸² exigi⁸³ ⁸⁴ debet, ut, dum poenis⁸⁵ corpora solvuntur⁸⁶, quae gesta⁸⁷ sunt, fideliter et⁸⁸ veraciter exquirantur. Unde⁸⁹, quaeso⁹⁰, primum ad leges publicas, deinde ad iudices ora⁹¹ convertite, qui possunt et volunt in defensione omnium iuste loqui. Nos⁹² enim⁹³, quos dei servitium post istarum rerum obiecti<VD38, f. 136vb>onem⁹⁴ ⁹⁵ fecit⁹⁶ ingenuos⁹⁷, qui talium insultationes⁹⁸ et contumelias⁹⁹ aut despicimus¹⁰⁰ aut deridemus, quibus scriptum est de famulis et vulgis¹⁰¹ ¹⁰² hominibus per apostolum: Mementote¹⁰³, quia vester et illorum dominus in¹⁰⁴ caelis est¹⁰⁵. Ad haec¹⁰⁶ saeculi mala revocabimur? Faciendum¹⁰⁷ a nobis est¹⁰⁸, quod facientem alterum¹⁰⁹ profanum¹¹⁰ esse contendimus¹¹¹? Quod per ministerium iussionis et manus alienae¹¹² incerta<SG670, p. 289a>ret¹¹³ ¹¹⁴ aspectum¹¹⁵, nostro peragetur¹¹⁶ ¹¹⁷ imperio? Nolite hanc ad universas ecclesias¹¹⁸ <V630, f. 68va> <I83, f. 143vb> mentem¹¹⁹ rapacium luporum <N442, f. 66va> more¹²⁰ et natura¹²¹ servare, quia, postquam nos maculat, forte pro desideris eorum cruenta¹²² discussio¹²³ effectum¹²⁴ in his, quo tendunt¹²⁵, non habebunt dicente¹²⁶ nobis propheta: Ponamus¹²⁷ circulum in naribus eorum et frenum in labiis, et reducamus¹²⁸ eos in viam rectam, quia eodem propheta asserente¹²⁹ impugnantur, qui dicit¹³⁰: Erunt quasi non sint, et peribunt viri, qui contradicunt vobis. Infames¹³¹ enim sunt procul dubio impugnatores episcoporum omnesque, qui adversus patres armantur, et conculcatores¹³² ecclesiarum sacerdotumque eius, et qui de publicis fugiunt proeliis et¹³³ mandata <VD38, f. 137ra> dei contemnunt, et qui¹³⁴ aliqua culpa infamiae¹³⁵ ¹³⁶ asperguntur maculis¹³⁷, his omnibus impugnandi¹³⁸ episcopo¹³⁹ patrum sequentes instituta et nos licentiam¹⁴⁰ <P9629, f. 42v> submovemus¹⁴¹, quia sic odit deus¹⁴² eos¹⁴³, qui patres¹⁴⁴ insequuntur, ut patrum invasores, qui in omni¹⁴⁵ mundo <SG670, p. 289b> infamia notantur¹⁴⁶ et ideo¹⁴⁷ iuste et regulariter¹⁴⁸ respuuntur. Nunc longa non opus est admonitione¹⁴⁹ iam perditis¹⁵⁰, odium¹⁵¹ debemus operi¹⁵², de quibus iam non superest¹⁵³, quod damnetur auctoribus, de quibus dominus per prophetam loquitur dicens: <I83, f. 144ra> Reprobantes¹⁵⁴ verbum sperastis in calumnia¹⁵⁵ et in tumultu¹⁵⁶ et¹⁵⁷ estis in eo. Propterea erit vobis iniquitas haec sicut interruptio. Rursus etiam de talibus propheta¹⁵⁸ clamat dicens: Accedite adhuc¹⁵⁹, semen adulteri¹⁶⁰ et fornicarii¹⁶¹. Super quem lusistis¹⁶² ¹⁶³, super quem dilatastis os et eiecistis¹⁶⁴ linguam? Numquid¹⁶⁵ non vos filii scelesti¹⁶⁶ ¹⁶⁷ estis, semen mendax? Cessent impii¹⁶⁸ commmentitia¹⁶⁹ ¹⁷⁰ adversus simplices iam fraude metiri¹⁷¹ ¹⁷². Custodi, inquit propheta, linguam tuam a malo et labia tua, ne loquantur dolum. Recede a malo et fac bonum, quaere¹⁷³ pacem et persequere eam. Oculi domini ad iustos et aures eius ad clamo<VD38, f. 137rb>rem

eorum, vultus¹⁷⁴ domini in¹⁷⁵ facientes¹⁷⁶ malum¹⁷⁷, <O93, f. 31ra> ut perdat de terra memoriam eorum. Et paulo post: Interficiet impium <SG670, p. 290a> malicia, et odientes iustum culpabuntur¹⁷⁸.

Nos, quamquam <N442, f. 66vb> multa patiamur¹⁷⁹ a talibus, diligamus¹⁸⁰ nos, carissimi, invicem, quoniam caritas ex deo est, et omnis, qui diligit¹⁸¹, ex deo natus est et cognoscit deum. Qui non diligit, non novit deum, quoniam deus caritas est. In hoc apparuit caritas dei in nobis, quoniam filium suum uni<I83, f. 144rb>genitum misit deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est caritas, non quasi¹⁸² nos¹⁸³ dilexerimus deum, sed quoniam ipse dilexit nos et misit filium suum propitiationem¹⁸⁴ pro peccatis nostris. Carissimi, si deus dilexit nos, <V630, f. 68vb> et nos debemus alterutrum¹⁸⁵ diligere. Deum nemo vidit¹⁸⁶ umquam. Si diligamus invicem, deus in nobis manet¹⁸⁷, et caritas eius in nobis perfecta est. In hoc intellegimus, quoniam in eo manemus et ipse in nobis, quoniam de spiritu suo¹⁸⁸ dedit nobis, et nos vidimus et testificamur, quoniam pater misit filium suum salvatorem mundi. Quisquis¹⁸⁹ confessus¹⁹⁰ fuerit, quoniam¹⁹¹ Iesus est filius dei, deus in eo manet et ipse in deo. Et nos cogno<SG670, p. 290b>vimus et credimus¹⁹² caritati, quam¹⁹³ habet deus in nobis. Deus caritas est, et qui manet in caritate, in deo <VD38, f. 137va> manet et deus in eo. In hoc perfecta est caritas nobiscum, ut fiduciam habeamus¹⁹⁴ in die iudicii, quia, sicut ille est, et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in caritate, sed perfecta caritas foras mittit timorem, quoniam timor poenam¹⁹⁵ habet. Qui autem timet, non est perfectus in caritate. <I83, f. 144va> Nos ergo diligamus deum, quoniam deus prior dilexit nos. Si quis dixerit, quoniam diligo deum, et fratrem suum oderit, mendax est. Qui autem¹⁹⁶ non diligit fratrem suum¹⁹⁷, quem videt, deum, quem non videt, quomodo potest diligere¹⁹⁸? Et hoc mandatum a deo habemus, ut, qui¹⁹⁹ diligit²⁰⁰ deum, diligit²⁰¹ et fratrem suum. Omnis²⁰², qui credit, quoniam²⁰³ Iesus est Christus, ex deo natus est, et omnis, qui diligit eum, qui genuit, diligit eum, qui natus est ex eo²⁰⁴. In hoc cognoscimus²⁰⁵, quoniam diligimus natos²⁰⁶ dei, cum deum diligamus et mandata eius²⁰⁷ faciamus. Haec est enim caritas dei, ut mandata eius custodiamus. Et mandata eius gravia²⁰⁸ <SG670, p. 291a> non sunt, quoniam omne, quod natum est ex deo, vincit mundum. Et haec est²⁰⁹ victoria, quae vincit mundum, fides nostra. Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit, quoniam Iesus est filius dei?

Hic est, qui venit per aquam et sanguinem Iesus Christus, <VD38, f. 137vb> non in aqua²¹⁰ solum, sed in aqua et sanguine. Et spiritus est, qui <N442, f. 67ra> testificatur, quoniam Christus est veritas, quoniam tres sunt, qui testimonium dant, spiritus²¹¹, aqua et sanguis, et tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus²¹², testimonium²¹³ dei maius est, quoniam hoc est testimonium dei, quod maius est, quia testificatus²¹⁴ est de filio suo. Qui credit in filium²¹⁵ dei, habet testimonium dei in se. Qui non credit filio²¹⁶, mendacem facit eum²¹⁷, quia²¹⁸ non credit in testimonio²¹⁹, quod testificatus est deus de filio suo. Et hoc²²⁰ testimonium est, quoniam vitam aeternam dedit nobis deus, et haec vita in filio eius²²¹. Qui habet filium, habet vitam, qui non habet filium dei, non habet vitam.

Haec scribo vobis, ut sciatis, quoniam vitam habetis aeternam, qui creditis in nomine²²² filii dei. <SG670, p. 291b> Et haec est²²³ fiducia, <V630, f. 69ra> quam habemus ad eum, quia, quodcumque petierimus²²⁴, secundum voluntatem eius audit nos. Et scimus, quia audit nos, quicquid petierimus, scimus, quoniam habemus petitiones, quas postulamus ab eo. Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat²²⁵ ²²⁶ et dabitur ei vita²²⁷ peccanti²²⁸ non ad mortem. Est²²⁹ pec<VD38, f. 138ra>catum ad²³⁰ mortem, non²³¹ pro illo dico, ut roget quis. Omnis iniquitas peccatum est et est peccatum ad mortem. Scimus, quia omnis, qui natus est ex deo, non peccat, sed generatio dei conservat eum, et malignus²³² non tangit eum. Scimus, quoniam ex deo sumus, et mundus totus in malig<I83, f. 145ra>no positus est. Et scimus, quoniam filius²³³ dei venit et dedit nobis sensum, ut cognoscamus deum verum et sumus²³⁴ ²³⁵ in vero filio eius, hic est verus deus et vita aeterna. Propter mala sua multi potentes oppressi sunt valide²³⁶, et gloriosi traditi sunt in manus alterorum. Benedictio dei in mercedem²³⁷ iusti festinet²³⁸ et in honore²³⁹ boni processus illius fructificat.

Beatus vir²⁴⁰, qui non est lapsus verbo <SG670, p. 292a> ex ore suo <P9629, f. 43r> et non est stimulatus²⁴¹ in tristitia delicti. Scitote, carissimi, pro ea pietate, quae²⁴² vobis dei famulis²⁴³ impendenda²⁴⁴ est, omnes suggestiones²⁴⁵ ²⁴⁶ vestras fidei catholicae profuturas me dignanter suscepisse, ut ipsarum quoque opere²⁴⁷ et pax christiana reparari et error²⁴⁸ impius possit aboleri²⁴⁹. Et si amplius de talibus aut his similibus aliquid fuerit deliberandum²⁵⁰, celeriter²⁵¹ ad nos relatio²⁵² dirigatur, ut pertractata²⁵³ qualitate <VD38, f. 138rb> horum nostra, quid²⁵⁴ observari debeat, sollicitudo²⁵⁵ constitu<N442, f. 67rb>at²⁵⁶.

Data VI Kal. August. Constante consule²⁵⁷.

O93, f. 31ra; N442, f. 67rb; V630, f. 69rb; I83, f. 145ra; VD38, f. 138rb; SG670, p. 292a; P9629, f. 43r

1 Überschrift] EPISTOLA EUSEBII PAPAE QUOD LAICI VEL INFAMES EPISCOPOS ACCUSARE NON POSSINT SG670

2 DECRETA EUSEBII] EUSEBII DECRETA P9629

3 suscepi actione] actione suscepi V630

4 am Rande Ut conversi heretici qui in sanctę trinitatis fide babtizati sunt per impositionem manus suscipiantur V630; am Rande De conversis hereticis I83

5 debuisset korr. aus debuisse V630; debuisse P9629

- 6 baptizati *korr. aus* baptizati VD38
7 *am Rande* De accusationibus VD38
8 *am Rande* De quibus VD38
9 mandatis P9629; mandastis *korr. aus* mandatis SG670
10 *am Rande* custoditum VD38
11 *am Rande* De accusationibus clericorum V630
12 extere *korr. aus* exteras P9629; exterae VD38; SG670
13 consuetudinum *korr. aus* consuetudinem VD38
14 non *fehlt* SG670
15 *am Rande* assumunt suscipiunt VD38
16 *am Rande* remotas repulsas VD38
17 submotas] submotas de his qui sponte aliorum crimina confitentur torquendis I83
18 *am Rande* Laicos acusare non posse sacerdotes P9629; *am Rande* Ut non liceat laicis accusare episcopos N442
19 accusare SG670
20 *am Rande* hucusque VD38
21 quia] Quia et SG670
22 eiusdem non *korr. aus* eiusdem P9629
23 *am Rande* valde VD38
24 quidam *korr. aus* qui tam V630
25 semota SG670
26 eis SG670
27 *am Rande* accusari VD38
28 quorum] qui eorum *korr. aus* quorum SG670
29 *am Rande* maturitatem VD38
30 cum *fehlt* V630
31 nec] nec in P9629
32 *am Rande* Fideles unctos gratia sancti spiritus VD38
33 ipsis N442
34 *am Rande* De acusatoribus P9629
35 pericula *korr. aus* periculo P9629
36 *am Rande* Servientes VD38
37 prohibuere *korr. aus* prohibere V630
38 libertos *kor. aus* liberos V630; VD38
39 sensibus I83
40 et N442; I83; VD38; SG670
41 *am Rande* Singularibus specialibus VD38
42 *am Rande* Criminosos turpes VD38
43 *am Rande* Calliditate deceptione VD38
44 oportet ut *korr. aus* oportet N442
45 carnalibus *korr. aus* carnales I83
46 *am Rande* peccatis VD38
47 episcopo I83
48 *am Rande* Accusare VD38
49 infamare N442; I83; VD38; SG670
50 lacerare N442; VD38; SG670; delacerare I83
51 permitterentur V630; P9629
52 pro *fehlt* I83
53 *am Rande* Suscipiunt VD38
54 admittant P9629; SG670
55 alterum] alterum alterum P9629; altarium SG670
56 licencia VD38
57 *am Rande* Conlata inserta VD38
58 *am Rande* Ad integrum ad plenum ad perfectum VD38
59 *am Rande* Splendida ornata VD38
60 tamen SG670
61 *am Rande* Comprimentur subdantur VD38
62 proponantur V630; SG670
63 *am Rande* Hi acusare nequeunt P9629
64 aut in *korr. aus* aut I83

[65](#) veritatem] veritatis est P9629; veritatis I83
[66](#) am Rande manifestacionis VD38
[67](#) professioni I83
[68](#) impedire V630; VD38; SG670
[69](#) am Rande Qui crimina aliorum sponte confitentur nec credendi sunt nec admittendi V630; am Rande De his qui sponte aliorum crimina confitentur torquendis I83
[70](#) amittendi P9629
[71](#) am Rande voluntarie VD38
[72](#) confitentur korr. aus confitenter P9629
[73](#) am Rande revolenda requirenda VD38
[74](#) am Rande studiose VD38
[75](#) prolatam VD38
[76](#) in illis] mollis SG670
[77](#) am Rande Tormentis veritas exquirenda P9629
[78](#) am Rande tormentis cruciatibus VD38
[79](#) crucibus O93; P9629; VD38
[80](#) am Rande De occultis secretis VD38
[81](#) am Rande fidelis christianus VD38
[82](#) am Rande qui torquendo (korr. aus tor) veritate requirit VD38
[83](#) am Rande exquirere VD38
[84](#) exigere korr. aus exigi P9629; exigere I83; VD38; SG670
[85](#) interlinear cruciatibus VD38
[86](#) interlinear franguntur VD38
[87](#) am Rande acta VD38
[88](#) et veraciter fehlt SG670
[89](#) am Rande Non licet laici accusare episcopos I83
[90](#) interlinear rogo VD38
[91](#) am Rande facies VD38
[92](#) am Rande Non liceat laicis ACCUSARE EPISCOPIS VD38
[93](#) eram V630
[94](#) am Rande oppositionem VD38
[95](#) abiectioem SG670
[96](#) fecit ingenuos korr. aus fecit P9629
[97](#) am Rande liberos VD38
[98](#) am Rande Derisiones VD38
[99](#) am Rande opprobria VD38
[100](#) despiciamus korr. aus dispiciamus P9629
[101](#) am Rande Rusticis VD38
[102](#) vulgi SG670
[103](#) am Rande Recordamini VD38
[104](#) in caelis] incolis P9629
[105](#) est] est cur SG670
[106](#) hoc N442; I83; VD38
[107](#) faciendumque SG670
[108](#) est fehlt N442; I83; VD38; SG670
[109](#) alterutrum I83
[110](#) am Rande impium VD38
[111](#) am Rande contracicimus VD38
[112](#) alienum SG670
[113](#) am Rande incertum faceret VD38
[114](#) incestaret V630
[115](#) am Rande visum VD38
[116](#) am Rande finietur complebitur VD38
[117](#) peragatur SG670
[118](#) ecclesias] ecclesiasticas res SG670
[119](#) am Rande voluntatem VD38
[120](#) more korr. aus morum N442; morum I83; VD38
[121](#) maturas VD38
[122](#) am Rande crudelis VD38
[123](#) am Rande Inquisitio VD38

124 *am Rande* opus perfectionem VD38
125 *interlinear* pergunt VD38
126 dicente nobis] docente nos SG670
127 Ponam I83
128 reducam I83
129 *am Rande* Adfirmante VD38
130 dicunt V630; P9629
131 *am Rande* Quę persone sint infames V630; *am Rande* Qui sunt infames inpugnatores episcopo P9629; *am Rande* Qui sunt infames I83
132 *am Rande* oppressores VD38
133 et] et qui SG670
134 qui] qui pro *korr. aus* qui P9629; qui pro I83; SG670
135 *am Rande* turpitudinis VD38
136 infami SG670
137 *am Rande* corruptionibus VD38
138 impugnando V630; impugnandi *korr. aus* impugnando P9629
139 episcopos *korr. aus* episcopo N442; P9629; episcopos I83; VD38; SG670
140 licencia VD38
141 *am Rande* Subtrahamus denegamus VD38
142 deus eos *korr. aus* deus P9629
143 eos *fehlt* SG670
144 patres *korr. aus* patris P9629
145 omni mundo *korr. aus* mundo omni SG670
146 *am Rande* deturpantur maculantur VD38
147 ideo iuste *korr. aus* ideo N442
148 regularit N442
149 admonitionem I83
150 perdidistis I83; perdit] perdit estis VD38
151 *interlinear* t SG670
152 operis SG670
153 *am Rande* remanet VD38
154 Reprorantes V630; P9629
155 calumniam V630; P9629
156 tumultum V630; P9629
157 et] et innixi *korr. aus* et SG670
158 propheta] per prophetam SG670
159 adhuc] ait huc VD38; huc SG670
160 adulteri *korr. aus* adulterii V630; adulterii P9629
161 fornicarii *korr. aus* fornicarie SG670
162 *am Rande* locati estis gavisi estis VD38
163 lusistis *korr. aus* luxistis SG670
164 egecistis *korr. aus* igecestis P9629
165 nunc quid O93
166 *am Rande* scelerati VD38
167 scaelesti *korr. aus* caelesti N442
168 impia SG670
169 *am Rande* peccatoris figmenta disputationes VD38
170 commota *korr. aus* commenta P9629; commentia I83; commenta VD38; commota SG670
171 *am Rande* praeparare VD38
172 mentiri I83; SG670
173 inquaere I83
174 vultus] Vultus autem SG670
175 super V630
176 facentes malum] facientes malum ut perfacientes mala *korr. aus* facientes ut perfacientes malum V630
177 malum *korr. aus* mala P9629
178 *am Rande* repraehendentur VD38
179 piciamur *korr. aus* piamur P9629
180 *am Rande* sustineamus VD38
181 diligit] diligit deum SG670
182 quasi nos *korr. aus* quasi N442

[183](#) nos *fehlt* O93; V630; P9629
[184](#) *am Rande* redemptionem miseracionem VD38
[185](#) alteutrum SG670
[186](#) *am Rande* In substancia in qua est deus VD38
[187](#) manet et caritas in nobis *fehlt* VD38
[188](#) sancto SG670
[189](#) Quisque SG670
[190](#) confessus *korr. aus* conctersus P9629
[191](#) quoniam iesus *korr. aus* quoniam V630
[192](#) credidimus *korr. aus* credimus V630; credidimus SG670
[193](#) quod I83
[194](#) habemus O93; habeamus *korr. aus* habemus N442
[195](#) *am Rande* Cruciatum quia cruciatur animus eius qui timet VD38
[196](#) autem] autem non *korr. aus* autem P9629; enim SG670
[197](#) suum *korr. aus* suus P9629
[198](#) diligere *korr. aus* dixigere P9629
[199](#) quid P9629
[200](#) diligit deum] deum diligat SG670
[201](#) diligat *korr. aus* diligit P9629
[202](#) Omnis qui *korr. aus* Omnis N442
[203](#) quod P9629
[204](#) eo *korr. aus* deo VD38
[205](#) cognovimus V630
[206](#) *am Rande* filios dei VD38
[207](#) est SG670
[208](#) *am Rande* poderosa VD38
[209](#) est *fehlt* VD38
[210](#) aquam I83
[211](#) *am Rande* Spiritus sanctus aqua baptismi et sanguis calicis domini hec tria unum sunt id est unum misterium quia simul operantur remissionem peccatorum VD38
[212](#) accepimus I83
[213](#) testimonium dei *korr. aus* testimonium P9629
[214](#) *am Rande* quando vox de celo sonuit dicens hic est filius meus dilectus VD38
[215](#) filium *korr. aus* filio VD38
[216](#) filio *korr. aus* filio dei P9629; filio] in filium dei SG670
[217](#) eam VD38
[218](#) qui O93; V630; quia *korr. aus* qui P9629
[219](#) testimonium N442; SG670
[220](#) hoc *korr. aus* hoc est P9629
[221](#) eius] eius est P9629; SG670
[222](#) nomine filii dei] filii dei nominae I83; filium dei nomine VD38; filium di SG670
[223](#) est *fehlt* SG670
[224](#) petieritis, *interlinear* mus SG670
[225](#) *am Rande* roget VD38
[226](#) petit V630
[227](#) vitam SG670
[228](#) peccanti *korr. aus* peccandi VD38
[229](#) Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, ut roget quis. Omnis iniquitas peccatum est et est peccatum ad mortem *fehlt* VD38
[230](#) *interlinear* impenitentia SG670
[231](#) non pro illo dico, ut roget quis. Omnis iniquitas peccatum est et est peccatum ad mortem *fehlt* VD38
[232](#) *am Rande* Spiritus malus VD38
[233](#) filius dei venit et *fehlt* SG670
[234](#) *am Rande* manemus VD38
[235](#) simus *korr. aus* sumus V630; N442; simus P9629; I83; SG670; scimus VD38
[236](#) valde I83
[237](#) mercede *korr. aus* merce SG670
[238](#) festinat I83; VD38; SG670
[239](#) honorem VD38
[240](#) vir *fehlt* N442

- [241](#) *am Rande* Agitatus vexatus cruciatus VD38
[242](#) quae] que a VD38
[243](#) famulis *korr. aus* famulas V630; famulus VD38; famulis *korr. aus* famulus SG670
[244](#) *am Rande* tribuenda VD38
[245](#) *am Rande* deprecaciones VD38
[246](#) suggestiones I83
[247](#) opera *korr. aus* opere P9629; opera SG670
[248](#) terror VD38
[249](#) *am Rande* Destrui VD38
[250](#) delaborandum I83; VD38
[251](#) *am Rande* velociter VD38
[252](#) *am Rande* narracio VD38
[253](#) pertractata V630
[254](#) qui I83
[255](#) *am Rande* Diligencia VD38
[256](#) *am Rande* Disponat ordinat VD38
[257](#) cons. I83